

DE NORMATIEVE TAAK DER BEDRIJFSECONOMIE EN DER SOCIALE ECONOMIE

door Mr Drs A. C. Verbeek

In een naschrift onder enkele aantekeningen van mijn hand omtrent het in het opschrift genoemde onderwerp — welke aantekeningen werden geplaatst in het nummer van dit Maandblad van Januari 1947 — stelde Prof. Dr Th. Limperg Jr. in uitzicht een beschouwing over de „normatieve taak” der economie. Ofschoon zowel Prof. Limperg zelf als zijn leerling, ambtgenoot en medestander Prof. Dr H. J. van der Schroeff mij ook later hebben verzekerd, dat een beschouwing zoals hierboven bedoeld nog steeds in hun voornemen lag, hebben drukke werkzaamheden deze Heren tot nu toe blijkbaar verhinderd aan dit voornemen uitvoering te geven.

Niet alleen de beide bovengenoemde Amsterdamse hoogleraren doch ook hun collega Prof. Dr A. Mey staat blijkens zijn geschriften implicite op het door hen te dezen aanzien ingenomen standpunt. Zo begint deze hooggeleerde schrijver — bij voorbeeld — in een artikel getiteld „Waardeverantwoording, winstcalculatie en waardering” voorkomende in dit Maandblad van Januari 1952 op blz. 19 een zin met de volgende woorden: „Wie de waardeleer aanvaardt als een *normatieve* ¹⁾ wetenschappelijke theorie enz.” Echter wordt ook hier kennelijk aangenomen, dat de lezer weet, welke betekenis in dit verband door de drie bovengenoemde schrijvers aan het woord „normatief” nauwkeurig wordt toegekend. Helaas is zulks evenwel nog steeds niet het geval.

Volledigheidshalve moge ik hier in herinnering brengen, dat ik in mijn bijdrage van Januari 1947 als mijn mening kenbaar maakte, dat de economische wetenschap tot taak heeft de regering en de leiders van bedrijven van advies te dienen omtrent de waarschijnlijke gevolgen op economisch gebied van beraamde maatregelen, doch dat het mij uitgesloten lijkt, dat de beoefenaren der sociale economie en der bedrijfseconomie als zodanig aan de regering en aan de bedrijfsleiders alsdan een norm, d.i. „Gij behoort aldus te handelen”, zouden kunnen en moeten voorleggen. Immers bij alle besluiten op de terreinen der sociale economie en der bedrijfseconomie spelen — uiteraard — allerlei andere factoren een rol. Prof. Limperg stelde daartegenover als zijn stellige mening, dat de economische wetenschap en dus ook de bedrijfshuishoudkunde wel bij machte is om — bij voorbeeld — aan de regering te zeggen „Als gij economisch rationeel wilt handelen, dan behoort gij aldus te handelen”, welke mening hij voornemens was zo spoedig mogelijk meer omstandig aan te tonen.

Dat ik mij veroorloof voor deze materie opnieuw de aandacht te vragen, vindt voor een belangrijk deel zijn oorzaak in de lezing van het proefschrift van Dr F. Hartog getiteld „Problemen der moderne economische politiek” ²⁾, waarop de Heer Hartog op 5 Februari 1953 aan de Nederlandsche Economische Hoogeschool te Rotterdam tot doctor in de economische wetenschappen is gepromoveerd. In het eerste gedeelte van deze dissertatie behandelt Dr Hartog in een hoofdstuk, genaamd „Normatieve economie en „welfare economics””, het standpunt, dat ook door de drie hierbovengenoemde Amsterdamse hoogleraren in de bedrijfseconomie wordt aangehangen. Zoals Dr Hartog reeds vroeger in een drietal onderscheidenlijk in de jaren 1948, 1950 en 1951 over dit onderwerp in „De Economist” ge-

1) Cursivering is van Prof. Dr A. Mey.

2) Stenfert Kroese, Leiden, 1953.

publiceerde artikelen had gedaan, verwerpt hij ook in zijn proefschrift op grond van de daarin door hem aangevoerde argumenten de stelling van de aanhangers der normatieve economie, behelzende dat de economische wetenschap zelf de doeleinden der economische politiek moet voortbrengen. Mede met het oog daarop blijft een uitvoerige bewijsvoering van de zijde der aanhangers der normatieve economie, in het bijzonder van hen, die de bedrijfshuishoudkunde doceren, stellig urgent.

ONDERSCHRIFT

Bovenstaand artikel van Mr Drs A. C. Verbeek wordt eerst thans geplaatst, omdat de Redactie er destijds de voorkeur aan gaf in de plaats daarvan mijn vroeger aan de lezers toegezegde beschouwing, waarop de inzender in zijn geschrift doelt, te publiceren; zij had zich vooraf er van vergewist, dat het schrijven van deze beschouwing nog in mijn voor-nemen lag. Op grond van mijn hernieuwde toezegging verenigde de inzender zich met het voorstel van de Redactie, om de plaatsing van zijn ingezonden stuk in afwachting van mijn bijdrage vooralsnog achterwege te laten.

Ofschoon ik de inschikkelijkheid van de heer Verbeek waardeer, wens ik toch mede te delen, dat ik destijds aan de Redactie heb medegedeeld, dat ik geen bezwaar had tegen plaatsing van het stuk van de heer Verbeek; ik gaf als mijn mening te kennen, dat deze daarop aanspraak mocht maken, daar ik inderdaad in gebreke was gebleven om mijn in 1947 aan de lezers gedane belofte na te komen. Op mijn verzoek wordt het ingezonden stuk van de heer Verbeek alsnog hierboven geplaatst; deze publicatie doet hem, zij 't dan wat laat, recht wedervaren en maakt het voor mij gemakkelijker in mijn elders in dit nummer opgenomen beschouwing over de normatieve taak van sociale economie en bedrijfs-economie aan de klacht van de heer Verbeek vast te knopen.

Th. Limperg Jr